

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Навчально науковий інститут мистецтв
Кафедра методики музичного
виховання та диригування**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХОРОВИЙ КЛАС

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**«Теорія і методика мистецької освіти та арт-реабілітаційні практики»
Спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка
02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від «26» квітня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Хоровий клас Х
Викладач (і)	Зваричук Жанна Йосипівна – канддидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування. Дудик Романна Володимирівна - канддидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування. Колубасєв Олег Леонідович – канддидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування. Черсак Ольга Миколаївна - доцент кафедри методики музичного виховання і диригування, заслужена артистка України.
Контактний телефон викладача	Зваричук Ж. Й. – 067 764 30 54 Дудик Р. В. – 0501 96 34 24 Колубасєв О. Л. – 050 575 90 00 Черсак О.М. – 050 957 81 91
E-mail викладача	zhanna.zvarychuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	кредити – 30, загальна кількість годин - 900, з них: аудиторних-492, самостійна робота-408;
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	80

2. Анотація до навчальної дисципліни

<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Хоровий клас» є теоретичні засади хорового виконавства та культури вокально-хорового співу, виразові можливості хорової музики та закономірності хорового виконавства в цілому, практика співу в хоровому колективі та методичні принципи формування практичних навичок роботи з хором, забезпечує процес мистецько-виконавської освіти бакалаврів та магістрів, формує їх професійний фаховий розвиток і є необхідним для майбутньої практичної музично-педагогічної творчості, музично-виконавської культури та спонукає до професійного росту та самовдосконалення. Освітній компонент «Хоровий клас» відноситься до циклу професійної підготовки і є обов'язковим компонентом Освітній компонент «Хорознавство» відноситься до циклу професійної підготовки і є обов'язковим компонентом МОП «Теорія і методика мистецької освіти та арт-реабілітаційні практики» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) спеціалізації №14.13 (Мистецтво : Музичне мистецтво).</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Хоровий клас» має міждисциплінарний характер, базується на теоретичних і практичних знаннях освітніх компонентів навчального плану: «Хорознавство», «Диригування», «Постановка голосу», «Музично-теоретичні дисципліни», «Методика аналізу хорових творів» та ін.</p>

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

<p>Мета вивчення навчальної дисципліни є «Хоровий клас» полягає у формуванні педагогічних засобів професійного розвитку та процесі професійної підготовки студентів за спеціальністю 014.13 Середня Освіта (Музичне мистецтво) в оволодінні науково-теоретичними та практичними основами виконавської майстерності та роботи з хоровими колективами, як</p>
--

складової навчальної дисципліни музично-виконавської освіти у вищій школі, та всіх профільних дисциплін диригентської освіти; розширити і професійно загострити тематику теоретичної, методичної та практичної підготовки майбутнього як виконавця так і хормейстера, вихованні необхідних практичних навиків і вмінь по керуванню хором. Дисципліна «Хоровий клас» є однією з профілюючих дисциплін, що визначають кваліфікацію випускника як викладача, хормейстера, керівника хорового колективу.

Хоровий клас є творчою, навчальною лабораторією, де студенти пізнають можливості вокальних голосів, набувають основ культури вокально-хорового співу, глибоко засвоюють виразові можливості хорової музики та закономірності хорового виконавства в цілому.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни зумовлена потребою удосконалення рівня професійної компетентності та виконавської майстерності педагогів, керівників хорових колективів, формування здатності якісно та ефективно використовувати знання в професійній музично-педагогічній діяльності та полягає в:

- фаховому та культурному зростанні засобами вокально-хорової роботи, усталеному професійному інтересі до безперервного оновлення індивідуально-професійних якостей;
- формуванні фахової компетенції у процесі диригентської та хорової підготовки, де поєднуються загально-професійна і спеціальна фахова складові, як здатність до виконавської діяльності;
- формування комплексу знань, умінь і навичок, що забезпечує його спроможність використовувати у практичній діяльності;
- навичках самостійної роботи та навчання.

Цілі вивчення навчальної дисципліни “Хоровий клас” є:

- фахове та культурне зростання засобами вокально-хорової роботи, усталений професійний інтерес до безперервного оновлення індивідуально-професійних якостей;
- вивчення різних стилів і жанрів хорової музики, знайомство з принципами підбору хорового репертуару;
- виховання художнього смаку за допомогою вивчення та виконання високохудожніх зразків хорової літератури;
- виробити у студентів вокально-хорову техніку необхідну для співу в хорі;
- розвинути слухові здібності, вокально-хорові навички, необхідні для роботи з хоровим колективом;
- навиків практичної роботи з хором та засвоєння ними всього багатогранного комплексу вокально-хорових засобів музичної виразності;
- розвивати творчу уяву, художній смак, вміння розкривати творчий задум композитора, навички професійно-художнього виконання творів;
- забезпечення студентів хоровим репертуаром для подальшої професійної діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Здатність проявляти ініціативу та генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 13. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.

Фахові компетентності:

- ФК 2. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва; використовувати знання про основні закономірності й

сучасні досягнення у теорії, історії та методиці викладання музичного мистецтва.

ФК 3. Уміння виявляти музикальність, виконавські(інструментальні, вокально-хорові, диригентські),інтерпретаційні, артистичні уміння, виконавську надійність учителя музичного мистецтва.

ФК 7. Здатність стисло викладати власні судження та відтворювати їх аргументовано і грамотно у письмовій формі; здатність самостійно опрацьовувати науково-методичну та музикознавчу літературу та застосовувати їх у власній практичній діяльності.

ФК 11. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва, здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності.

ФК 14. Здатність до оволодіння в галузі мистецької освіти, вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчальному процесі, демонструвати глибокі та системні знання у галузі музичного мистецтва, до розуміння принципів, методів та форм проведення занять з музичних дисциплін, керівництва художньо-естетичним розвитком учнів.

ФК 15. Здатність демонструвати високий рівень виконавської майстерності та спроможність вирішення основних проблем практичної діяльності в репетиційній, педагогічній та творчій роботі, здатність до художньо-музичної взаємодії в колективній роботі.

ФК 16. Здатність організовувати освітній процес на засадах особистісного, діяльнісного та компетентнісного підходів, до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу в спеціалізованих закладах мистецької освіти.

Програмні результати навчання:

РН 8. Здатність застосувати на практиці методичні принципи для засвоєння музичних дисциплін, зокрема – доступності, послідовності навчання; новітні явища в музичному мистецтві в єдності традицій і новаторства.

РН 13. Знання специфіки хорового колективу: вікових особливостей і вокально-технічних можливостей різних хорових складів; елементів вокально-хорової техніки, сутності, структури й особливості вокально-хорової роботи та керування хоровим колективом, необхідних для володіння ними в обраній професії.

РН 17. Здатність застосовувати фахові знання та практичні навички у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі; демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 30 кредитів / 900 годин

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
практичні заняття	492
самостійна робота	408

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /
---------	---------------	---------------------	---------------

			вибірковий
1-8	014.13 Середня освіта (Музичне Мистецтво)	1-4	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
1 курс, семестр I			
Тема1. Організація хорового колективу, розспівування. Вибір програми хорового класу.		4	30
Тема2. Формування вокально-хорових навиків.		10	10
Тема 3. Робота над розвитком вокальних даних. Спів хорових партій.		10	20
Тема 4. Вокально – хорові навички: співоча постава, співоче дихання, звукоутворення, дикція.		12	30
Тема 5. Робота над хоровими творами гомофонно-гармонічної фактури.		10	10
Тема 6. Робота над кантиленою співу, рівним звучанням хорової партії по всьому діапазону.		14	40
		60	140
2 семестр			
Тема 7. Формування умінь унісонного та кантиленного співу як основи хорового мистецтва.		12	20
Тема 8. Типи співочого дихання, робота над правильним співочим диханням.		12	20
Тема 9. Робота над чистотою інтонуванням інтервалів та акордів.		12	20
Тема 10. Робота над високою позицією співу.		12	20
Тема 11. Створення виконавського художнього образу – основне завдання в роботі над хоровими творами		12	20
		64	100
	ЗАГ.:	124	240

2 курс, 3 семестр			
Тема 1. Робота над розвитком рухливості і гнучкості голосового апарату, над дикцією і артикуляцією.		10	30
Тема 2. Робота над розвитком вокальних даних.		12	30
Тема 3. Ланцюгове дихання – специфічний елемент вокально-хорової роботи		12	30
Тема 4. Типи атаки звуку, спів з закритим ротом, висока позиція співу, розширення діапазону голосу в роботі над хоровими творами.		12	25
Тема 5. Виховання єдиної манери та високої позиції співу.		14	25
		60	140
4 семестр			
Тема 6. Вдосконалення практичних навичок у процесі вокально-хорової роботи.		10	20
Тема 7. Хоровий ансамбль, ансамбль в хоровій партії, ансамбль динамічний, темповий, дикційний, по тембру, манері звукоутворення, метроритму.		14	20
Тема 8. Хоровий стрій та інтонація.		14	20
Тема 9. Вміння визначення засобів музичної виразності в хоровому творі.		12	20
Тема 10. Створення виконавського художнього образу – основне завдання в роботі над хоровими творами.		14	20
		64	100
	ЗАГ.:	124	240
3 курс, 5 семестр			
Тема 1. Робота над культурою співу та вокально – хоровими навичками.		8	30
Тема 2. Практичне освоєння типів дихання у швидкому й повільному темпі.		12	30
Тема 3. Динаміка у хоровому співі. Формування навичок відтворення динаміки: pp p mp mf f f		16	25
Тема 4. Робота над змінною технікою відтворення динамічних відтінків.		12	25

Тема 5. Робота над тембровими характеристиками голосу в творах різних стилів.		12	30
		60	140
6 семестр.			
Тема 6. Виконавська інтерпретація хорових творів різних стилів та форм.		12	20
Тема 7. Володіння академічною манерою співу, емоційним і тембровим забарвленням звуку, виразною мімікою, артистичністю.		16	30
Тема 8. Визначення вимог до інтонування.		16	30
Тема 9. Пошук координації між диригентом та хором.		12	20
		56	100
	ЗАГ.:	116	220
4 курс, 7 семестр			
Тема 1. Вдосконалення навичок та знань вокально-хорової роботи набутих в попередні роки навчання..		12	10
Тема 2. Продовження роботи над ланцюговим диханням, звуковеденням та різними прийомами атаки та звукоутворення.		12	10
Тема 3. Досягнення конкретної і чіткої вимови тексту в хорових творах, що передбачають різні динамічні відтінки, зміни темпів.		12	10
Тема 4. Спів багатоголосних творів у гармонічному і поліфонічному викладі, відхилення в інші тональності.		12	10
Тема 5. Вдосконалення спілкування з хоровим колективом, робота над інтонацією, ансамблем, вокальною позицією співу.		12	10
		60	50
8 семестр			
Тема 6. Створення єдності форми та художнього образу при виконанні хорового твору.		8	12
Тема 7. Володіння прийомами відтворення зміни темпів, агогіки, різних штрихів, динамічних показників.		8	12

Тема 8. Виховання відчуття єдності форми хорового твору. Досягнення конкретної і чіткої вимови тексту в хорових творах, що передбачають різні динамічні відтінки, зміни темпів.		8	12
Тема 9. Виконавська інтерпретація хорових творів державної програми		8	18
		32	54
	ЗАГ.:	92	104
	ЗАГ.:	456	804

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. За роботу на практичних заняттях - 60 балів, самостійна робота – 15 балів. Максимально допуск – 75 балів, залік - 25 балів.
Вимоги до письмових робіт	
Практичні заняття	На практичних заняттях студенти вивчають хорові твори, працюють над вдосконаленням вокально-хорової техніки, розвивають та формують свої вокальні та музичні задатки, професійну майстерність, вчаться співати в хорі та працювати з хором.
Умови допуску до підсумкового контролю	Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня знань та готовність студента до виконання поставлених професійних завдань. Форми поточного контролю: здача хорових партій програми, участь у концертах. Умовою допуску до заліку є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, здача хорових партій творів програми хорового класу, виконання завдань самостійної роботи та участь у всіх концертних виступах та у державній атестації.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль проводиться як результат вивчення навчального курсу та передбачає залік в 2, 4, 6, 8 семестрах, виступ на державному екзамені.

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Письмові роботи: не передбачені</p> <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми учасники освітнього процесу повинні оволодіти обсягом теоретичних знань та практичних навиків по предмету.</p> <p>Поведінка в аудиторії повинна відповідати правилам поведінки студентів у навчальному закладі. У взаємовідносинах викладач та студенти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки.</p>

Студент має відвідувати практичні заняття, активно працювати, старанно готуватися до них, самостійно вивчати теоретичні питання по курсу, відповідати відповідному кваліфікаційному рівню, дотримуватися вимог професійної етики між учасниками освітнього процесу, які регламентуються у «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (нова редакція).

8. Рекомендована література

1. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів. Київ, 2002. 340 с..
2. Бенч О. Павло Муравський. Феномен одного життя. К. Дніпро, 2002.
3. Доронюк В.Д. Зваричук Ж.Й. Шкільне хорознавство. Ів.-Франківськ, 2008. 335с.
4. Демянко Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. Навчальний посібник. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2018. 9 с.
5. Завалко К. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти: монографія. Друкарня "Черкаський ЦНП", 2013. 520 с.
6. Зваричук Ж. Й. Питання хорознавства. Навчально-методичний посібник. Ів.-Франківськ, 2018.
7. Зваричук Ж. Й. Роль хорового класу у формуванні професійних компетентностей здобувачів вищої освіти в структурі фахової підготовки. Теорія і практика мистецької освіти. Житомир. Видавець О. О. Євенок, 2021. 185 с. С.65-71.
8. Історія української музики. Т.1-4.- К.: Наукова думка, 1989-1992.
9. Костенко Л. В., Шумська Л. Ю. Хрестоматія з хорознавства. Навчальний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 521 с.
10. Кияновська Л. Галицька музична культура XIX-XX століття. Чернівці, книги –XXI, 2007. 420с.
11. Коломоєць О. М. Хорознавство. Навч. посібник. Київ: Либідь, 2001.168с.
12. Коломоєць О. М. Стисле хорознавство. Навч.посібник, 2023. 110 с.
13. Коломоєць. О. М. Історія та теорія українського хорового мистецтва. Дніпро. Ліра, 2023. 288 с.
14. Корній Л. Історія Української музики. Київ-Харків-Нью-Йорк,1996, 776 с.
15. Корній Л. Історія Української музики: підручник для вищих муз. навч. закл. К.: Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, 2001. 477 с.
16. Лашенко А. П. З історії київської хорової школи. К.: Музична Україна, 2007. 198 с.
17. Світайло С. В. Методика роботи з дитячим хоровим колективом : навч.- метод. посібник для студ. вищих навч. закладів III–IV рівня акредитації. К. : Унів. коледж Київського ун-ту ім. Бориса Грінченка, 2016. 140 с.
18. Серганюк Л. І. Методика аналізу хорових творів. Івано-Франківськ, 2016.
19. Смирнова Т. А. Хорознавство (історія, теорія, методика): Навчальний посібник. Видання третє, доповнене, Харків: ХНПУ, «Федорко». 2018, 212 с.
20. Плющик Є. В. Лекції з курсу «хорознавство». Вид.-во ЖДУ ім. І. Франка. Житомир, 2010.
21. Торба О. Українська хорова творчість останньої третини XX століття та проблеми жанру. *Культурологічні проблеми української музики. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Вип.16.К., 2002.
22. Шреєр-Ткаченко О. Я. Історія української музики. К., 1980.
23. Ярошенко І.В., Серганюк Ю.М. Концептуальні особливості методики роботи з хором : Навчальний посібник. Київ : Видавництво «Білий Тигр», 2020. 100 с.

Репертуарні збірники

- Бібліотека хору»Київ». Київ, 2008. 2015.
- Благослови, душе моя, Господа. Упорядник Зваричук Ж.Й. м. Ів.-Франківськ, 2000. 90с.

- Долчук Р.О., Доронюк В.Д., Шегда Л.В., Щавінський М.М. Хрестоматія духовної музики України,-ПНУ ім. В.Стефаніка. Івано-Франківськ, 2011. 310с.
- ДревянкоБ.П. На урилах «Мрії»: Збірка хорових творів / Упорядник Богдан Дервянко.- Львів: Видавництво Львів. Комерц.академія. 2004. 225с.
- Колесса М.Ф. Вибрані хорові твори. «Муз.Україна», 1983. 134с.
- М. Колесса «Хорові твори».Редактор Г. Я. Гембера. Київ. «Муз.Україна»,1998. 48с.
- Козак Є. Хорові твори. Муз.Україна. Київ, 1997. 40с.
- Кошиць О. Українські народні пісні. Муз.-хорове т-во УРСР. Київ. 1968. 117с.
- Леонтович М. «Хорові твори». «Музична Україна»,Київ,1977. 320с.
- Леонтович М. «Хорові твори». / Упорядник Кузик В.В. «Музична Україна», Київ, 2005.
- Лятошинський Б. М. Українські народні пісні в обробці Б. Лятошинського. «Музична Україна»,-Київ, 1974.-90с.
- Муніципальний камерний хор «Легенда»: Репертуарний збірник./ упорядкування І.Циклінський: Вип.2. Дрогобич: Посвіт,2006. 146с.
- СвятаЛітургія Іоана Золотоустого. Упорядник Зваричук Ж.Й. Ів.- Франківськ, 2008.198с.
- Серганюк Ю.М. Наша дума, наша пісня. Збірник хорових творів. Івано-Франківськ, 1992. 82с.
- Співає Лемківська хорова капела «Бескид». Упорядник Чоловський П.М. Івано-Франківськ, 2007. 106с.
- «Первоцвіт»: з піснею у нове тисячоліття. Збірник творів із репертуару народного аматорського хору «Первоцвіт» Народного Дому с. Микитинці. / Упорядник Ганна Карась, Ів.-Франківськ: Місто НВ, 2009. 80с.

Викладач

Жанна ЗВАРИЧУК,
кандидат мистецтвознавства
доцент кафедри методики музичного виховання та диригування